

Проф. др СЛОБОДАН МИЛЕНКОВИЋ
(1941—1986)

Прерана и изненадна смрт професора Слободана Миленковића 14. 1. 1986. године велики је губитак за Правни факултет у Нишу и југословенску науку међународног права. Отишао је из наших редова заувек диван човек и хуманиста, бриљантни студент прве генерације овог факултета и најмлађи редовни професор Универзитета у Нишу.

Слободан Миленковић рођен је у Нишу 1941. године. Након дипломирања (1964) започео је своју универзитетску каријеру као асистент на предмету Међународно јавно право. Магистарску тезу под називом „Мере за спровођење у живот пактова о правима човека“ одбранио је 1970. године на Факултету политичких наука у Београду. Две године касније, на истом факултету брани докторску дисертацију под насловом „Унутрашња надлежност држава и међународна заштита људских права“, након чега је изабран за доцента на Правном факултету у Нишу. За ванредног професора изабран је 1977, а 1983. године и у звање редовног професора.

Богата је била научна и стручна активност професора Миленковића. Предавао је Међународно јавно право на Правном факултету у Нишу и Приштини, као и на последипломским студијама Правног факултета и Факултета политичких наука у Београду. На позив Института за међународно јавно право и међународне односе из Солуна одржао је 1980. године циклус предавања и семинара у овој угледној научној установи. Као стипендиста Хумболтове фондације провео је годину дана у чувеном Институту за страну јавно и међународно јавно право у Хајделбергу.

Упоредо са педагошким и научним, професор Миленковић се веома активно бавио и друштвено-политичким радом. На Правном факултету у Нишу обављао је бројне одговорне функције: председник Скупштине и Савета факултета, председник Наставно-научног већа и два пута продекан за наставу. Смрт га је затекла на дужности управника Института за правна и друштвена истраживања. Изван факултета био је члан председништва Удружења за међународно право Југославије, члан Савета за међународно право и Комисије за унапређење и заштиту животне средине Савезног секретаријата за иностране послове, члан Секције за међународну сарадњу Републичке заједнице науке и члан Комитета за права човека Светског удружења за међународно право.

Бројни су радови на основу којих је професор Миленковић стекао углед врсног интернационалисте. Није жалио ни труда ни времена да прикупи и обради сву расположиву међународноправну литературу и документацију о питањима којима се бавио. Био је научник неисцрпне радне енергије, потпуно предан свом позиву. Увек се опредељивао за изучавање сложених, осетљивих и недовољно истражених проблема. Имао је истанчан осећај да уочи нова питања која је пред правну науку постављао савремени развој међународне заједнице.

Четири области са подручја међународног права биле су у жижи интересовања професора Миленковића. Пре свега, то је проблематика права човека. Свој стручни рад он је отпочео и највише научне домете досетао управо у овој области. Већ својом првом монографијом (Унутрашња надлежност држава и међународна заштита људских права, Београд 1974) дао је југословенској науци дело трајне вредности. Поред тога, професор Миленковић је објавио у најугледнијим домаћим часописима и страниј периодици велики број чланака и расправа. У њима је обрадио широк круг питања почевши од теоријских схватања о човеку као субјекту међународног права, преко материјалноправних одредаба међународних инструмената о заштити права и основних слобода човека, све до проблема њиховог спровођења у живот. Монографија „Међународни надзор над применом пактова о правима човека“ представља синтезу његових вишегодишњих плодних истраживања и прва је свеобухватна студија, не само у југословенским оквирима, у којој је осветљена област међународног надзора над понашањем уговорница Пакта о грађанским и политичким правима, Пакта о економским, социјалним и културним правима и Факултативног протокола уз први од њих.

Проблематика унапређења и заштите животне средине друга је област у којој је професор Миленковић оставио неизбрисив траг. У југословенским оквирима он је отпочео пионирски рад у обради овог изузетно актуелног питања чије је решавање императив времена у коме живимо. Књига „Међународно регулисање забране загађивања међународних река“ (Београд 1976) прво је дело у нас посвећено искључиво овом питању. С друге стране, монографија »La réglementation internationale sur l'interdiction de polluer les eaux du Danube« (Thessaloniki 1982) у којој су објављена његова предавања на Институту за међународно јавно право и међународне односе у Солуну представља целовиту студију међународноправне димензије заштите Дунава од загађивања.

Треће подручје на коме је професор Миленковић развио своју плодну научну делатност било је међународно уређење положаја радника миграната. У нашој правној теорији о положају ових лица мало је писано, а и кад је то био случај радило се о социјалним, демографским и другим приступима са становишта националног, али не у светлу међународног јавног права. Појавом његових радова попуњена је ова значајна празнина.

Четврту област чине чланци у којима је професор Миленковић са становишта позитивног међународног права анализирао поједине

догађаје у међународној заједници и износио своја гледишта. Бавећи се овим конкретним међународним збивањима, он је увек износио своје сопствено виђење и настојао да пружи нове доказе за старе дилеме.

Др Слободан Миленковић био је изузетан педагог. Бројне генерације студената Правног факултета у Нишу стицале су на његовим предавањима прва сазнања из области Међународног јавног права. Знао је да закупи пажњу својих слушалаца, да и најсложенија питања учини занимљивим и приступачним. Али, то је чинио научно и стручно без лажне патетике и фразеологије. Имао је разумевања за колебања и проблеме студената последипломских студија и својим саветима храбрио их да истрају на првим корацима у науци. Магистранти и докторанди на Правном факултету у Нишу и Факултету политичких наука у Београду увек ће се радо сећати изузетно корисне и плодне сарадње коју су с њим остварили.

Смрт је затекла професора Миленковића у успону стваралачке снаге. На конференцији одржаној у Каиру саопштен је његов запажен реферат о међународном регулисању забране загађивања ваздуха, који ће ускоро изаћи на француском језику. Управо је завршавао рукопис посвећен проблемима права мора. Надамо се да ће ова монографија бити постхумно објављена.

Делима које је оставио обогатио је југословенску науку међународног права и допринео њеној афирмацији у светским оквирима. Нама, његовим студентима, поштоваоцима и пријатељима остаје да у овом времену брзих промена и заборава негујемо трајну успомену на личност и дело професора Слободана Миленковића.

РЕДАКЦИОНИ ОДБОР